

Bøger i Rumænien

Af Ion Dodu Bălan

Kunstnerisk kreativitet og mulighederne for dens udbredelse gennem det trykte ord har i dag nået et sådant omfang, at alene systematiseringen af nyudgivelser begynder at aftegne sig som en selvstændig virksomhed. Det er derfor vanskeligt på en overskuelig plads at give et helhedsbillede af mit lands bogproduktion.

I Rumænien udgives årligt mere end 70 millioner bøger fordelt på over 5000 titler. Heri forekommer alle slags bøger, fra skolebørnenes ABC til videnskabelige afhandlinger, fra den debuterende digters lille arbejde til store kommenterede udgaver af klassiske værker. Forlagsområdets tiltagende udvikling har i den sidste snes år gjort det til en integreret bestanddel af den socialistiske opbygning. Man har haft forståelsen af, at bogen skulle imødekomme menneskets objektive og personlige behov i et samfund i rivende udvikling og med en gammel kultur. Den må være budbringer af alle nyskabelser inden for videnskab, litteratur og kunst og samtidig hermed yde sit bidrag til skabelsen af social bevidsthed og til den menneskelige personligheds harmoniske fuldblydelse.

Forandringer og specialisering på mange områder har naturligvis også medført stadige fornyelser af grundlaget for den trykte bogs udseende og grafiske tilrettelæggelse. Man lægger derfor hos forlagene stor vægt på denne side af produktionen, idet bogen som meddelelsesmiddel er slået igennem i alle samfundslag, hvorved man har mulighed for at øve en gunstig indflydelse på publikums smag og æstetiske opfattelse.

Bogens udformning er blevet en vigtig del af den moderne forlæggers arbejde. Trykteknikkens seneste fremskridt i forbindelse med kommunikationsmidlernes øvrige udvikling afspejler sig tydeligt inden for bogområdet, der stadig har forrang blandt de øvrige meddelelsesformer ved opbevaring og gengivelse af de resultater, det skabende menneske har opnået.

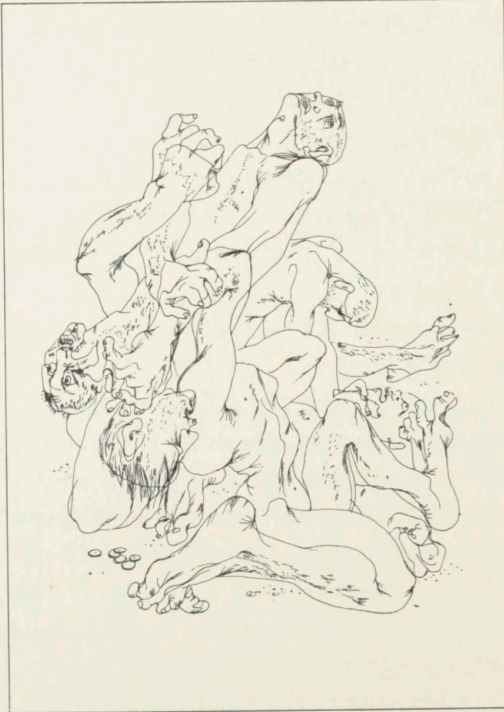
Erkendelsen af at en smuk bog er resultatet af et samarbejde mellem forfatter, grafiker, forlægger og bogtrykker har betydet, at boggrafikken i mit land uden overdivelse fejrer sande triumfer. Tidligere var den kun med besvær anerkendt som en skabende

Omslagsbilledet:
Helsideillustration
fra Liviu Rebreanu's
roman *Ion* udført
af Ion Donca, en af
de yngre kunstnere,
som er udgået fra
Institutet for
Bildende Kunst i
Bucarest.
Editura Pentru Lite-
ratura 1966.
Hel størrelse.

DOLIU

Mai mult, tu nu vei mai vedea
Nimic, nici cer, nici flori.
S-au prăfuit din zarea ta,
Ca niște nori.
Nici zare nu vei mai avea,
Nici ochi cu care s-o măsoari
În geamuri prin perdele.

De-acum străină mîna ta
Îți va ședea deoparte,
Ca un condei, pe undeva,
Alături de-o carte.
Și ochii tăi, de gura ta,
Vor trece mai departe
Decît un nufăr de o stea.

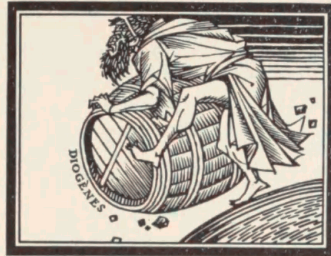
Ligia Macovei er en af de mest anerkendte og hædrede bogillustratorer i Rumænien. Et hovedværk er tegningerne til Tudor Arghezi's Poezii, dels udført i streg som her vist, dels i farver, som ikke ville komme til deres ret i vor sort-hvide gengivelse. Man må tænke sig et stort format, 35,5×24 cm. Editura Minerva 1970.

și trunchind, calomniind adică. Sămînța asta de cuvîntătoare
s-o cocoliți și s-o urîți, ferindu-vă de ea, dacă vreți s-aveți numai
de bine parte și dacă doriți să fiți niște pantagrueliști adevărați
(adică dacă vreți să trăiți în pace, veseli și sănătoși întot-
deauna, bucurîndu-vă din plin de viață), căci nu
trebuie să vă-ncredeți niciodată în oamenii
care privesc prin gaura cheii și-și
trag peste ochi gluga
călugărească!

DIOGÈNES

CAPITOLUL AL DOUĂZECISIPATRULEA *****
ÎN CARE AUTORUL ÎȘI URMEAZĂ POVESTIREA,
AMINTINDU-VĂ PILDA CU DIOGENE DIN SI-
NOPE, FILOSOFUL.

Și-acum, oameni buni, să vă pun o întrebare: văzutu-l-ați vreodată
pe Diogene, filosoful? Dacă l-ați văzut înseamnă că nu v-ați
pierdut vederea — cred că vorbesc cuminte și pe-nțeleș — căci
e lucru minunat să vezi lumina soarelui. Mă gândesc la orbul din
naștere, cunoscut din Sfintele Scripturi, care, întrebat de Cel
Atotputernic, a cănui voie fără-ntrziere se-mplinește, care-i era
dorința, n-a cerut nimic alt decît să vadă.

Dar dacă nu l-ați văzut, cum prea bine-mi vine-a crede, cel puțin
ați auzit vorbindu-se de el: deoaicee, în cer și-n văzduh numele
și faima lui au rămas plină-n clipa de față îndeajuns de vestite.

Dacă n-ați auzit de el, am să vă povestesc cu o istorie ca să ne mai
agsternem un pic pe vorbă și ca să luncesc vîntul mai bine, înștiin-
tîndu-vă că-n vremea lui a fost un filosof vesel și de neprețuit.
Și dacă avea oarecari cusururi, aveți și voi, și-avem cu toții.

Nimeni, afară de Dumnezeu, nu este desăvîrșit.

Alexandru îl prețuia într-atîta că, deși Aristotel îl era dascăl și

181

sîntuitor

En anden fremtræ-
dende kunstner er
Val Munteanu, der
også har hentet
mange hæders-
bevisninger både
hjemme og ude.
Her vises eksempler
fra hans træsnit
til Rabelais
Gargantua &
Pantagruel.
Formatet er
18×24 cm, og der
er anvendt rød
staffagefarve.
Editura Tineretului
1968.

¹ Tind, încă gîta, al obiectivitatei
mural la marelui arhitect, deasupra
de la literaturii proze, încrezătorii;
la punctul de început mai este
pentru rîsul, urmasii lui Oscar,
care la parca sa cu obiectivitate curvata
din toate diabolurile fîcî obiectiv.
Insa jura va să stîi o bucată de
cerceta, deasupra a face pe cineva un jura
este a-i face bucată. — M. P.
² Băltăre. Fînd să va prin de
de toate lasate aceste, cîti este
valori, pentru aceste rîsul a
de mare lasare, adică acestor după
arhitecturii muralii ce face fînd
cînd să face mare și aprind
cînd să face rîsul baltă și
băltăre, adică mare fîcî. — M. P.
³ Fînd. Arhitectul va este
dintr-o mare ce să obiectivitate
de la pică, ce va să stîi
cald. Insa jura este
subiectivitate și va să stîi
cald la împănare
sau lege împănare; unii sa obiectiv
sau a-i va stîi în loc de pică.
— M. P.

66
Apoi mai mulți de o parte ș-aleală
Mestecîndu-să abia-c despărțind,
Că de nu, doamnă tîngelă bulă
Curgă ș-astul pe altă făcîta stînd.¹
Insa măcar cîi oșbiții stîndu,
A sudu nu înceta din gură.

67
„Așteaptă, tîlharule dă cîne,
Așa u-ei scolpa tu totădată”,
Strigă Tandaler, pe care jine
Brutal dancu și mai mulți împănă;
Dar ceta îndaci strigi: „Vino încete,
Cioroșule, dacă moarte-ți place!”

68
Așa, dintr-o micăoară scînteie,
„O mare să scornea bobătaie”,
Pentru o tîndă mîndră femeie
Era doi vitezii mai să dă tate.
Insa zătaru ș-odăud aminte
De-a lui Zăgan grațioase cuvinte,

69
Adecă, pe draga sa Romică
Precum ar fi dus cineva în silă.
Deci, neștiind nîmuru nîmic,
Cînd să meargă după copilă,
Apoi aflînd-o să întoarce lard
Și să facă pe avaru de ocară.

70
Dar Gârduf cu Păpărăl tînd
Șopscătuță scurm și de pică²
Pentru a lui Goleman mîndră fată.
Ceta țican cîi buna Romică
Este a lui, ceta a lui. După îndaci
Lor, apoi, ș-au prins de-a despărta.

71
După ce deasă dă despărta,
Neputînd unul pe alt să supună
Sau la pămînt oarecum ș-oborînd,
Dădănd a să pricea între sine
Care tești, de voce, nu de frică,
Trebuie să-ți ia mina din pică!...

72
„Lasă-mă dă păr”, strigă Păpără,
„Lasă tu inții”, țica Gârduf;
Ceta „ba tu”, ceta „ba tu”, țica
Zîcînd tot își smugea cite un fir.
Păr ce după lungă despărta
Amîndoi să lasă despărta.

73
Era, cum ș-au zis, Romica fată
În tîndă tabăru mai frumoasă,
Fînd în păr și încă nemădîndă;³
Parpangel în tîndă o încredinșă³
Și cîi mai curînd cunșine
Și fînd de popă era să fie.

74
Nu departe de Cetatea Neagră
Era șesul din zile bîtrîne
Un codru, precum să țican prin sate,
Lăcăt numa de mîndre cîne,
Ce să cîi mîndre și frumoșe,
Cele tari, ba și cele vîntoșe,

75
Adecă cele ce, de cu sînd
Pînd țiriu către mîndroșape,
Prin sîdușul cîndin joacă și zboard
Și oșbițe pîncimșice fașe,
De pușini vădate sau de nime,
Precum ș-au pomenu din veșchime,³

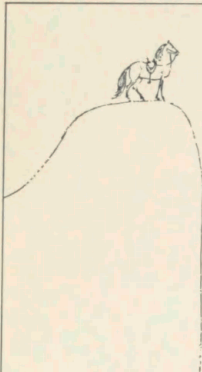

¹ Tind în păr, baltăce și ascuțit
cîti este dăbata și valde pe urale
lucra, precum în Arhitect, cîti este
adecvate arhitecturii; a fînd la legile
impunătorii asemenea cîti, ș-er pe
capitulu, adică, vîntoșii, ș-odăud.
Aici înca trebuie a legile sau fînd
cîi fînd sa dîe baltăce, cîi dîe în
păr, care este șesul fînduții, precum
a fînduții mîndre este șesul
băltăre. — Băltăre.
² Acest capitol încredinșă va să
fînd aici legatulu, țicașu curvata nu
prevedîndu obiectivitate lucru acceșu
numă.
³ Aici, la șesul acceșu, nu șesul
ponta de dîe și sîtu mai multă țica
nu sîtu dîeșu de va legatulu. Trebuie
dă a și că în Arhitect lucră șesul
sau a vîntoșii vîntoșii, și dîeșu
lucă de pe vîntoșii păgîntoșii, cum
cîi tîndă pe nu, mai vîntoșii
șesul șesul, care pe vîntoșii șesul
în vîntoșii și pe care șesul, mai vîntoșii
dîeșușu pe chipuțu sau în șesul, în
prevedîndu multe arhitecturii și cele;
acceșu cîti, precum șesul pomenu
și mai șesul, și șesul șesul de la
mural în multe chipuțu, adică: ceta
fînduții, ceta tari, vîntoșii ș-c.d.

kunstart, til trods for at den dog i fortiden tæller store mestre. I dag har dens udbredelse i tusinder og millioner af eksemplarer gjort den til en yderst vigtig bestanddel af vor kunst. Og er det bogkunsten, der har hjulpet grafikken til sit nuværende stade ved at henvende sig til et større og større publikum, så er det også den der har været med til at skærpe kunstnerens ansvarsbevidsthed. Aldrig tidligere er der tillagt opdragelsen til menneskelig medfølelse større betydning end i vore dages samfund, hvor der byder sig mangfoldige muligheder for gennem masseproduktionen at forklare den kunstneriske udtryksform. Og i utrættelig søgen bidrager kunstnere i alle generationer til at videreudvikle en moderne bogstil, som giver udtryk for vidt forskelligt indhold: nye udgaver, der gør et ældre værk aktuelt, eller verdenslitteraturens klassikere, der pludseligt får ny dynamisk kraft.

En række illustratører har i henseende opnået udmærkelser, både nationalt og internationalt. Blandt de bedste må nævnes Ligia Macovei og Val Munteanu, der begge har fået medaljer for Årets bedste Bøger i 1969, diplomer på Festivalen i Nice samt i Moskva i 1970. Iøvrigt henvises til teksterne i forbindelse med den række af illustrationer, der ledsager disse linier. Den yngre generation uddannes på Institutet for Bildende Kunst, Nicolae

Tiganiada er et komisk-satirisk værk fra omkring 1800, skrevet af Ion Budai-Deleanu. Til denne har Aurel Stoicescu ikke alene udført en række muntre tegninger, men også skabt en vel tilrettelagt helhed, hvor sidemarginen udnyttes til kommentarer, og de resterende arealer fyldes med figurer, ofte i stærk bevægelse. Format 25,5x20 cm. Editura Pentru Literatura 1967.

59
Pând ei să înarmă pe apucate,
Turci acu foarte aproape sosiați;
Dar oblicând țigările gloate,
Omar sete și o ceată trimia
Să-i aducă oar' cîșiu înainte,
Ca să-i cerceteze din cuvine.¹

60
Înad acu laia cea mai vitează
Era gata de a să timpinare;
Ca cînd n-ar cunoaște nice o frică,
Aja era rîvnă lar de mare!
De lolot, uste și strigote
Suna împrejur locurile toate.

61
Năvălind apoi de toată parte
Era locma să și și lovenacă,
Cînd Parpangel sîrînd îi despate,
Care în bugiașia nebunască
Alergînd, în cea parte ajunese
Și făr' veste înainte le ice.

62
Calu-i alerga, gînduși că zboară,
Drept la proazurile păgîne,
Țigărima vîlîndu-i accesuși toată.
Viteje, că un singur de sine
Pe o oaste întrași face năvăla,
Și mai mare înca apucă îndrăzneală.²

63
Oblicind păgîni alții gloști
Așupr-île vinînd cu țarie,
Iar mai virtos armăta toată
A lui Argintaru, n-au vrut să fie
Nici o mișcă locuși, ci în pripă
Mersărd care înclero în rîsăpă.

64
Parpangel după dinții s-alungă,
Dar, o! împline nervocădă,
Sărînd calul peste o rîdă lungă
Cătu călăreșul fără tipăd
Cu capu în gîo și în tînd rămasă;
Căluș fugi ca cînd nu i-ar pasă.

65
Țiganii daoți dinții scăpînd
Pe turci cu cel soinic împreund,
Căci nu gîo că-i Parpangel, iară
Să înarmărdi acasă în voie bund,
Cu mare triumf și bucurie
Cu tu alungat mînteneasca ordie.³

66
Bine să zice: cui ora norocul,
Și dăruind îi cade pîna în gură!
A norocului fu s-aiaci poci,
Înad țiganii nu precepînd.
Toama cînd Omar era să vie
Să impresare buzia țigînie,

67
Vlad-Vodă cu garda sa soinică
Fără veste teșînd îi năvăle;
Multe sute-i tale și dimic,
Srintrîndu-l într-o înșură valie.
Ș-abia singur Omar cu pușine
Au putut scăpa gloate păgîne.

68
Dar țiganii negri credos tare
Și virtos că mureni azei fund
Ce pe dinți venid să-i omoare,
Îmbrăcați în turcescă mînturd;
Accoate poveștea ei cu fald,
Cum nemineea pe ozmeni înșală!⁴

¹ Țiganii morali cu scetea să
lăbărită, și gînduși să acie
lăbă mureni, și poci să vade
și Tăndăre apa gîndu.
² Al Sîrnă Vlad, ce olinotea tal
ale, care mai mare voie era să
să Băci cu sine, decu cu prostărită
tăi - Mărdăie.
³ Aja fiind țiganii loveni, tot
mureni pe toată și era aprăge de
a de pe dinți cu năvăla, cînd Par-
pangel lovenă cu scetea lui Argi-
ntaru și pe calul lui, vîlîndu-l
mureni țigărilor și să dărd deșu
pe toată, care lăbă vîlînd țiganii
și mai mult să lăbărită. - M. P.

Fra Dante's Opere Minore
har vi hentet denne
illustration, udført af Ion
State, der hører til den
lidt ældre generation af
kunstnere. Gengivet her i
hel størrelse.
Forlaget Univers 1971.

Folklore er et tema, man gang på gang støder på i rumænsk bogproduktion. De tre illustrationer er alle fra samme bog, udført af Miha Vulcanescu. Smudsomslaget øverst til venstre er holdt i glade farver på en lysende grøn baggrund. Indbindingen til højre har til gengæld sort tryk på naturlærred. Tegningerne indgår i en tekst, der i øvrigt er rigt forsynet med autoclicheer. Format 21,5×16,5 cm. Editura Stiintifica 1970.

166

În fine, Elveția și Tirolul, piscurile și căprițele au inspirat pe numeroși artiști cari constituiesc romantica odraslă a Școlii de pictură vinătoarească alpestră.

Dupe această nomenclatură substanțială și dupe această clasificățiune sistematică a artelor vinătorești, cel ce va cuteza să zică că eu n-am cunoștințe speciale în arte, nici metod în scrierile mele, îl rog să poftescă domnia-lui la înfrăcere cu mine și să-mi spuie, drept probă, cărui școlă de pictură vinătorească atribuie d-lui tablă zugrăvită de sub umbrarul circiucmei lui Kir Ionită Buzdrună, de la morile Ciurelului, unde trec nemții la vinătoare, în care tablă figurează, pe un fund portocaliu, un vânător albastru trăgând cu pușca într-un iepure roșu, care fine vesel în labe o ploscă cu vin, și toate acestea înconjurare cu următoarea deviză, plină de dulci și iscusite adimeniri pentru orice vânător:

ДѢКА ТИ ДРУ АА ЕРНАТ,
ЕИИ'О'ИКОА СЪ ЗИИ ВЕЛТ!
ДѢКА ЕРИ СЪ ПИИИ ТИИ,
ІА ПЕРТРИ АА ГИИИ ЕИИ! (Sic!)

Amice autorule, mi-aș lua acum ziua bună de la tine și m-aș închina ție cu plecăciune, mulțumindu-ți pentru momentele plăcute ce m-ai făcut să petrec, mai întâi citindu-ți cartea și apoi gândindu-mă la dinsa, ca să îndrug toate aceste nevoiașe glume — *difficiles nugae*¹⁶. Dar și aci mi-e teamă că o să te

16. *Martialis Epigrammaton*, II, 86:

"Turpe est difficiles habere nugae,

Et dultus labor est ineptiarum."

"Prost lucru este cînd se fine omul de glume noviașe,

și nerecunoscută treabă sunt frăcurile."

Done Stan er af den yngre gruppe fra skolen for boggrafik, Nicolae Grigorescu. Hans tegninger til Alexandru Odobescu's Pseudo-Cynegeticos er udført i sort og med en brun staffagefarve. Hele tilrettelægningen bærer præg af megen omhu og omtanke til trods for et mindre lodigt satsmateriale. Format 25,5×17 cm. Editura Minerva 1971.

Grigorescu, i dennes afdeling for boggrafik, og herfra er udgæet en række kunstnere, der virkelig holder af bogen og med deres talent har opnået betydelige resultater. Også et udvalg af deres arbejder kan ses på de følgende sider.

Det, der giver de så forskelligartede udtryksformer et fælles præg, er deres realistiske udlægning og en læggen vægt på værkets grundtone.

Billedet i bogen stiller jo større krav til den skabende kunstner jo mindre dens specielle læserklientel har forståelse af bogens indhold. Derfor er illustrationen naturligvis stadig en væsentlig bestanddel af ABC og børnebog. Efter i nogen tid at have vaklet mellem slavisk naturalisme og nytteløs stilisering hævder dagens børnebog sig ved en moderne fortolkning af virkeligheden og ved en udtryksevne, der er opnået ved sparsom brug af perspektiviske virkemidler.

Den illustrerede bog er naturligvis altid en vanskelig forlagspræstation, fordi den må kombinere grafisk udtryksform, indbin-

wieder meine Stimme vernehmt. Wenn ich zurückkomme, werde ich euch ein Zeichen geben, damit ihr mich erkennt, und werde rufen:

*Drei Gefäße mit den Hirten.
Offen, laßt die Mutter sie!
Mutter bringe, sie war nicht faul,
In dem Haufe
Gros und Kröter,
Milch im Eimer,
Wolff und woren,
Zelt in Stücken
Auf dem Rücken,
Hirs im Sack
Huckepack,
Hosenweiser voller Aras.*

Habe ihr gehört, was ich gesagt habe?
„Ja, Mütterchen“, riefen die Geißeln.
„Kann ich mich auf euch verlassen?“
„Sei unbesorgt, Mütterchen“, versicherten lautlos die beiden Geissen. „Wir sind doch Jungen, und was wir einmal versprochen haben, wird gehalten.“
„Wenn dem so ist, dann kommt, daß euch die Mutter den Abschied küß gibt. Der Herrgott behüte euch vor allem Bösen, laßt wohl!“
„Bleib gesund, Mütterchen“, sagte das Kleine mit Tränen in den Augen. „Gott helfe dir, daß du wohlbehalten zurückkehrst und uns Essen bringst.“
Darauf verließ die Geiß das Haus und ging ihren Geschäften nach.

Der Anführer der Wache unterbrach sie aber in ihrem Gespräch. Er trat mit besorgter Miene in das Zelt und berichtete, daß man sich nicht der Ruhe überlassen dürfe, denn hier sei die Stelle, wo gewöhnlich die Karawanen angegriffen werden; auch glauben seine Wachen, in der Entfernung mehrere Reiter zu sehen.

Die Kaufleute waren sehr bestürzt über diese Nachricht; Selim, der Fremde, aber wunderte sich über ihre Bestürzung und meinte, daß sie so gut geschützt wären, daß sie einen Trupp räuberischer Araber nicht zu fürchten brauchen.
„Ja, Herr“, entgegnete ihm der Anführer der Wache. „Wenn es nur solches Gesindel wäre, könnte man sich ohne Sorge zur Ruhe legen, aber seit einiger Zeit zeigt sich der furchtbare Orbanan wieder, und da gilt es, auf seiner Hut zu sein.“

56

Der Fremde fragte, wer denn dieser Orbanan sei, und Achmed, der alte Kaufmann, antwortete ihm: „Es gehen allerlei Sagen unter dem Volke über diesen wunderbaren Mann. Die einen halten ihn für ein übermenschliches Wesen, weil er oft mit fünf bis sechs Männern zumal einen Kampf besticht, andere halten ihn für einen tapferen Franken, den das Unglück in diese Gegend verschlagen habe; von allen aber ist nur soviel gewiß, daß er ein verruchter Räuber und Dieb ist.“
„Das könnt Ihr aber doch nicht behaupten“, entgegnete ihm Lezah, einer der Kaufleute. „Wenn er auch ein Räuber ist, so ist er doch ein edler Mann, und als solcher hat er sich an meinem Bruder bewiesen, wie ich Euch erzählen konnte. Er hat seinen ganzen Stamm zu geordneten Menschen gemacht, und so lange er die Wüste durchstreift, darf kein anderer Stamm es wagen, sich sehen zu lassen. Auch raubt er nicht wie andere, sondern er erhebt nur ein Schutzgeld von den Karawanen, und wer ihm dieses willig bezahlt, der zieht ungefährdet weiter, denn Orbanan ist der Herr der Wüste.“
Also sprachen unter sich die Reisenden im Zelte; die Wachen aber, die um den Lagerplatz aufgestellt waren, begannen unruhig zu werden. Ein ziemlich bedeutender Haufe bewaffneter Reiter zeigte sich in der Entfernung einer halben Stunde; sie schienen gerade auf das Lager zuzureiten. Einer der Männer von der Wache ging daher in das Zelt, um zu verkünden, daß sie wahrscheinlich angegriffen würden. Die Kaufleute berieten sich untereinander, was zu tun sei, ob man ihnen entgegen gehen oder den Angriff abwarten solle. Achmed und die zwei älteren Kaufleute wollten das letztere; der feierrige Mulay aber und Zaleukos verlangten das erstere und riefen den Fremden zu ihrem Beistand auf. Dieser zog ruhig ein kleines, blaues Tuch mit roten Sternen aus seinem Gürtel hervor, band es an eine Lanze und befahl einem der Sklaven, es auf das Zelt zu stecken; er setzte sein Leben zum Pfand, sagte er, die Reiter werden, wenn sie dieses Zeichen sehen, ruhig vorüberziehen. Mulay glaubte nicht an den Erfolg; der Sklave aber steckte die Lanze auf das Zelt. Inzwischen hatten alle, die im Lager waren, zu den Waffen gegriffen und sahen in gespannter Erwartung den Reitern entgegen. Doch diese schienen das Zeichen auf dem Zelte erblickt zu haben; sie beugten plötzlich von ihrer Richtung auf das Lager ab und

57

Cian-sing, rindaşul lui Ţou-hun. El a găsit un prilej să fugă la familia Nie  i să-i anun te nenorocirea ce-i pindeste. Totodată l-a sfătuit pe Nie-lang să fugă din sat cit mai repede. Tocmai cind voia Nie să dispară, s-a intimplat să se intilneas  cu v taful  i cei patru slujitori, care se îndreptau spre casa lui. V taful, furios, i-a tăiat calea, strigindu-i:

– Imediat să-mi dai perla pe care oi furat-o st pinului, altfel  ti vei atrage asupra ta ura măriei soale  i vei fi dat mortii.

Ascultind, mihnit, Nie-lang l-a întrebat:

– Voi, care-l slujiti pe Ţou-hun, voi, care n p stuiti pe s rmani, cum puteţi dovedi că om furat perla?

V taful nici n-a vrut să dea ascultare cuvintelor lui Nie  i miniei soale drepte, ci a poruncit inso itorilor să caute perla. Băiatul a inghitit perla  i oamenii lui Ţou-hun l-au b tut p n  l-au l sat lot. Vecinii, veniti la strig tele b iatului, au reusit s -i sperie pe slujitori  i au ajutat-o pe mama lui Nie s -l duc   n colib   i s -i oblojeasca r nile. St nd pe marginea patului.

Øverst til venstre: Den mest yndede b rnebogs-illustrator er Ileana Ceausu-Pandele, der også eksporteres i stor udstrækning. Hendes tegninger er udtryksfulde og tager deres udgangspunkt i det folkloristiske. Hendes arbejde til Ion Creanga's eventyr *Capra cu trei iezi* ses her i den tyske version, der er belønnet med diplomer, bl. a. på bogudstillingen i Leipzig 1971. Format 32×24 cm. Forlaget Ion Creanga 1970.

Herover: En serie børnebøger med farveillustrationer har som gennemgående idé at lade kunstnerne arbejde i den stilperiode, hvori bøgerne foregår. Øverst et kinesisk eventyr, derpå et afrikansk og et græsk.

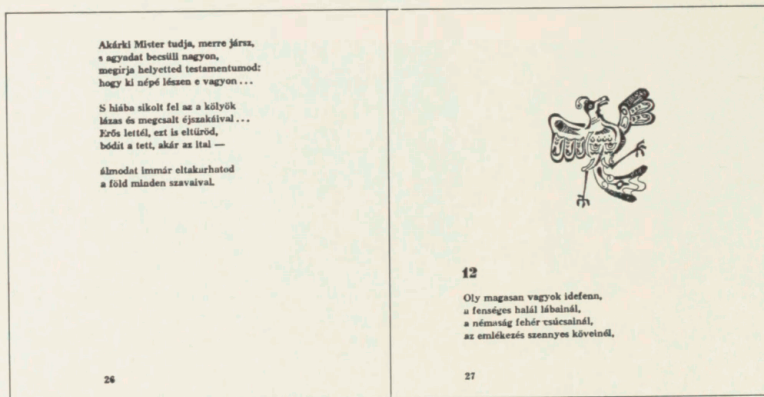
Format 13,5×14 cm. Forlaget Ion Creanga 1971.

Nederst til venstre: Der gøres meget ud af b rneb gerne i Rumænien. Man har endda eksport af de bedste, blandt andet til  st-tyskland. Her er det tegninger i Livia Rusz' streg til Wilhelm Hauff's *M rchen*, ofte anbragt i de store marginer. Format 25×19,5 cm. Forlaget Ion Creanga.

ding og det tekniske produktionsniveau. Men de største krav må dog stilles til masseudgaverne. Netop på grund af deres store udbredelse må man forlange en indsats for at gøre dem smukke. Til gengæld indeholder de oftest udelukkende tekst, og derfor har tilrettelæggeren færre elementer at variere. Formatet i den enkelte serie ligger fast, kun papir og skrift kan skifte. Virtuositet er derfor nødvendig, når den skabende kunstner har disse få virkemidler til sin rådighed.

Flere serier for børn og unge har store oplagstal, det samme gælder adskillige billigbogsserier. Også her har man arbejdet på at skabe smukke bøger. Af de mange rækker, som udgives, bør nævnes *Merediane*, *Lyceum*, *Biblioteca de arta*, *Caleidoscop* og *Teka*.

Der har længe hersket den fordom, at kunstbøger, børnebøger og litterære værker egnede sig for tilrettelægning, hvorimod videnskabelige og tekniske arbejder på grund af deres noget tørre

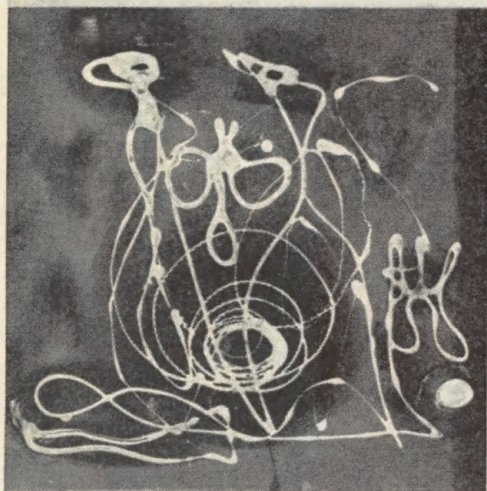

En beskeden digtsamling, trykt på træholdigt papir, men med et fuldgyl-
digt udtryk for det bedste i den
rumænske folketradition. Magyari
Lajos' Csoma Sandor Naploja.
Format 14×14 cm. Kriterion 1970.

RUMMER GODDEN

BĂTĂLIA DE LA
VILLA FIORITA

COLECȚIA MERIDIANE

JULIO CORTÁZAR

SFÎRȘITUL JOCULUI

COLECȚIA MERIDIANE

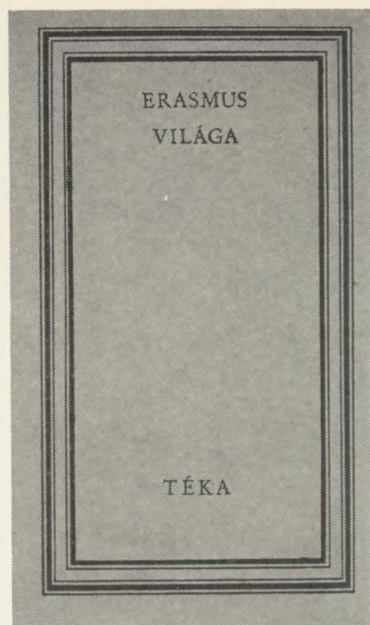
EM

Billigbogsserier findes i stort omfang i en noget tarvelig udførelse på træholdigt papir, men ofte med særdeles vellykkede omslag. Til venstre et i blå toner af Petre Bedivan. Til højre i rødt og orange af samme kunstner. Format 16×10,5 cm. Editura pentru Literatura Universala 1969.

indhold ikke havde store chancer i den årlige udvælgelse. Imidlertid er der også på sidstnævnte område sket en udvikling inden for udgiver-kollektivet, idet man har inddraget dygtige grafikere i arbejdet med at udforme faglige og politiske værker. Smudsomslag i friske farver og i enkel, til tider elegant design er endeligt slået igennem med en karakteristisk stil, hvilket man har kunnet iagttage på flere inden- og udenlandske udstillinger.

En vigtig anspore for grafikere, forlæggere og bogtrykkere inden for forlagsverdenen er udvælgelsen af Årets bedste Bøger. Den er organiseret af *Centrala cartii* og *Centrala industriei poligrafice* under protektion af *Comitetului de Stat pentru Cultura si Arta*. Man er nået frem til den tiende udvælgelse, der viser særdeles gode resultater og peger på nye udviklingsmuligheder, men som naturligvis også røber mangler på forskellige områder.

Dommerkomiteens valg af bøger er baseret på grundige forhandlinger, hvori deltager forlagsfolk, grafikere, teknikere, typografer, bibliotekarer og – fra og med den sidste udvælgelse – publikum selv. Præsentationen af de bedste bøger foregår ved en offentlig udstilling, hvor de besøgende gennem udfyldning af en

Man er i de senere år begyndt at interessere sig for smudsomslaget, også på fagbogsområdet. Til venstre et sådant serieomslag med det store S i varierende farver, udført af Harry Guttman. Format 19,5×10,5 cm. Editura Stiintifica 1971.

Til højre en klassiskerserie med sort tryk på farvet grund. Format 17×10,5 cm. Forlaget Kriterion 1970.

Biblioteca pentru toti, Bibliotek for Hvermand, er en serie med oplagstal på 50–200.000. Det har bestået i 75 år og har kun skiftet udseende tre gange i denne periode, hvilket beviser de forskellige løsningsers kvalitet i forhold til de enkelte epoker. Omslagstegningen her er udført af Val Munteanu. Serien indbefatter et bind Andersen-eventyr og en stor tobinds antologi af de fem nordiske landes nyere lyrik. Format 16,5×11 cm. Editura Minerva 1971.

stemmeseddel får anledning til at udtrykke deres mening. Den bog, der får flest stemmer, bliver udmærket med publikums pris. Det er ikke alene interessant at se forskellen i juryens og publikums reaktion, men også lærerigt at analysere begrundelserne for valgene. Herved får man anledning til at følge udviklingen af den æstetiske opfattelse i de forskellige læserkategorier.

Deltagelse af fagfolk fra andre socialistiske lande bidrager også til at blive konfronteret med andre opfattelser og synspunkter. Mange erfaringer bliver udvekslet landene imellem.

Den rumænske bog har bestået i århundreder, og det vil sikkert være muligt for en udenforstående at kunne skimte specielle træk af folkekunst i vor nutidige bogkunst. Det er vort håb, at disse gode traditioner kan genkendes, og at de også vil føre os videre i fremtiden.

Artiklen var oprindeligt skrevet i kataloget til Internationale Buchkunst-Ausstellung i Leipzig 1971. Dr. Ion Dodu Balan er vicepræsident i Consiliul Culturii si Educatiei Socialiste. Det rig-

holdige billedstof er fremskaffet specielt til denne udgave. Erik Ellegaard Frederiksen har foretaget den redaktionelle bearbejdelse og skrevet billedkommentarerne.